

МТСП
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД
И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА

Државен Инспекторат за Труд

**ПРАВАТА И ОБВРСКИТЕ НА
РАБОТОДАВАЧИТЕ И ВРАБОТЕНИТЕ**
ОД ОБЛАСТА НА БЕЗБЕДНОСТА
И ЗДРАВЈЕТО ПРИ РАБОТА

Со донесување на Законот за изменување и дојолнување на Закон за работни односи во декември 2008 година и Законот за безбедност и здравје при работа од 2007 година, со кој се регулираат правата и обврските на работодавачите и работниците од областа на работните односи и безбедоста и здравјето при работа, Државниот Инспекторат за Труд чувствуваше потреба да го издвои овој преглед со цел да им помогне на работодавачите во правилна примена на овие прописи од причина што со нејприменувањето на истиите вовлекува изрекување на висока глоба.

Со почини,
Директор
Горан Јовановски

БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЈЕ ПРИ РАБОТА

1. Безбедноста и здравјето при работа е мултидисциплинарно подрачје (техника, медицина, психологија, организација, андрагогија и др.) во кои постојат голем број на прописи кои се однесуваат на специфични дејности и процеси на трудот.

Заштита при работа односно безбедноста и здравјето при работа како збир на мерки, нормативи и стандарди пропишани за создавање на безбедносни услови за работа претставува уставна категорија (член 32 став 1 од Уставот на Република Македонија).

Безбедноста и здравјето при работа со нашата легислатива е концептирана како составен дел на организацијата на работата и на работниот процес и врз таа основа се обезбедува за секој работник и за секоја корисна работа, без оглед на видот и сложеноста на работата, што е во согласност со уставното начело за правото на секој вработен на заштита при работа.

Меѓутоа, кога станува збор за безбедноста и здравјето при работа, под овој сложен термин не се означува само заштита на вработениот од физички повреди и професионални заболувања, туку и заштита на неговата психичка (морална) личност, што претставува доста комплексно прашање кое во денешно време станува се поактуелно.

Неспорно е дека секоја работа, по поголем или помал степен, носи ризик и опасност по здравјето и животот на работникот. Од тој аспект во согласност со Програмата за работа на Владата на Република Македонија 2006-2010 година и Националната програма за усогласување на законодавството на Република Македонија со законодавството на Европската Унија, покрај другите обврски се наметна и потреба да се усогласат и законите и подзаконските акти кои ја регулираат областа на безбедноста и здравјето при работа.

Поради ова се наметна потребата да се донесе закон со нова концепција кој, како термилошки, така и концепциски во потполност ќе ги пренесе одред-

бите од Директивата 89/391/ЕЕЦ. Насловот Закон за безбедност и здравје при работа кореспондира со термините на споменатата директивата (законите во најголем број на членки на ЕУ и регионот), а содржајно покрај основните одредби и комплетно превземање на одредбите од Директивата, дава нови решенија како обврски на работодавачот и на вработените во спроведување на мерките за безбедност и здравје при работа во однос на предходниот закон.

Со овој закон се дава правна основа за донесување на Национален стратешки документ за развој на областа, како и основање на советодавно тело на владата во делот на креирање и имплементација на политики во областа на безбедноста и здравјето при работа што произлегува и од Конвенцијата на Меѓународната Организација на трудот (МОТ) бр.155.

Наведените причини ја наметнаа потребата за донесување на овој закон.

2 Што во суштина уредува Законот за безбедност и здравје при работа?

Со овој закон се утврдуваат мерките за безбедност и здравје при работа, обврските на работодавачот и правата и обврските на вработените од областа на безбедноста и здравјето при работа, како и превентивните мерки против професионалните ризици, отстранувањето на ризичните фактори за несреќа, информирање, консултирање, обука на работниците и нивните претставници и нивно учество во планирањето и преземањето на мерки на безбедност и здравје при работа.

Одредбите од овој закон се применуваат во сите дејности на јавниот и приватниот сектор, за сите лица осигурени од повреда на работното место или професионалните болести според прописите за пензиското, инвалидското и здравственото осигурување и за сите други лица кои се вклучени во работните процеси.

Одредбите од овој закон не се применуваат во дејностите доколку со посебен пропис е регулирана оваа материја (вооружените сили, полицијата, во некои посебни активности на силите за заштита и спасување) како и на куќните помошници.

3 Кои се обврските на работодавачот?

Работодавачот има обврска да обезбеди безбедност и здравје при работа за неговите вработени од секој аспект поврзан со работата. Во рамките на неговите обврски, работодавачот мора да презема мерки потребни за безбедност и здравје при работа на вработените, вклучувајќи заштита од професионални ризици, обезбедување информации и обука и обезбедување соодветна организација и потребни средства, односно да воведо такви заштитни мерки и

да избере такви работни и производствени методи кои ќе го подбрат нивото на безбедноста и здравјето при работа, а ќе се вклучат во сите дејности на работодавачот и на сите нивоа на организација.

Обврските и работите на безбедноста и здравјето при работа, работодавачот може да ги довери на овластени правни или физички лица, ако тој не е во можност или нема соодветни стручни вработени и техничка опременост таквите работи и обврски самостојно да ги извршува.

Ангажирањето на надлежни надворешни овластени правни или физички лица за извршување на стручните задачи во врска со безбедноста и здравјето при работа не го ослободуваат работодавачот од неговите одговорности во оваа област. Обврските на вработените на полето на безбедноста и здравјето при работа не влијаат врз начелото за одговорност на работодавачот.

Работодавачот ги спроведува мерките за безбедност и здравје при работа врз основа на следниве основни начела:

- избегнување на ризици;
- проценување на ризиците кои не може да се избегнат;
- справување со ризиците на самиот почеток;
- прилагодување на работата кон поединецот особено во однос на карактеристиките на работното место и работната средина;
- изборот на личната заштитна опрема;
- изборот на хемиски супстанции или препарати;
- изборот на работни и производни методи;
- спроведување на мерките потребни за одржување и зајакнување на здравјето;
- прилагодување кон технолошкиот напредок;
- замена на опасното со безопасно или помалку опасно;
- развивање на целосна безбедносна стратегија која опфаќа, технологија, организација на работа, работни услови, меѓучовечки односи и фактори кои влијаат врз работната средина;
- давање приоритет на колективните безбедносни мерки наспроти поединечните мерки,
- обезбедување на соодветни упатства и инструкции и известувања на вработените.
- Како нова институција и многу значајна по безбедноста и здравјето при работа на вработените е и обврската на работодавачот кои мора да изготви и спроведе изјава за безбедност за секое работно место за проценка на ризик, прецизирајќи го начинот, како и мерките кои треба да се преземат.

Ако се променат условите или појави нова опасност на работно место и работната средина за која претходно е изготвена изјава, работодавачот мора да направи нова изјава за безбедност. Изјавата за безбедност се заснова врз

идентификација на опасноста и проценка на ризиците по безбедноста и здравјето на работното место и во работната средина на која се однесува изјавата за заштита.

Начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот, се пропишани со Правилникот за начинот на изготвување на изјавата за безбедност, нејзината содржина како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот, Сл.весник на РМ бр. 5/09.

Работодавачот ја организира безбедноста и здравјето при работа во зависност од технолошкиот процес, со примена на научно-стручни методи и во согласност со современите достигнувања, при што стручните работи на безбедност ќе ги врши работник со стручна подготовка за безбедност при работа или друга стручна подготовка адекватна на технолошкиот процес на работодавачот, или ќе користи надворешни услуги од овластени правни или физички лица.

Работодавачот мора да обезбеди мерки за безбедност и здравје при работа особено со:

- назначување на едно или повеќе стручни лица за безбедност;
- ангажирање на овластена здравствена установа за вршење стручни задачи за здравје при работа;
- донесување на безбедносни мерки против пожар во согласност со посебни прописи;
- донесување мерки за прва помош и евакуација во случај на опасност;
- обука на вработените за безбедно извршување на работата врз основа на сопствена програма;
- обезбедување опрема за лична заштита за вработените и нејзината употреба, доколку преземените безбедносни мерки во работната средина не се доволни;
- вршење повремени прегледи и испитување на работната средина и опрема; и
- следење на здравствената состојба на вработните.

4 Кои се обврските на стручното лице?

- советување на работодавачот за планирање, избор, купување и одржување на средствата за работа;
- советување на работодавачот за опремување на работното место и работната средина;
- изготвување на стручна основа за изјавата за безбедност;
- вршење на редовни и контролни прегледи на хемиските, физичките или биолошките ризици во работната средина;

- вршење на редовни и контролни прегледи и испитувања на работната опрема;
- вршење на внатрешен надзор над спроведувањето на мерките за безбедно извршување на работата;
- изработка на упатства за безбедно извршување на работата;
- следење и анализа на повредите поврзани со работењето, професионалните болести, идентификација на причините за истите и подготовка на извештаи за работодавачот, заедно со сите предложени безбедносни мерки; и
- подготовка на програма и спроведување обуки на вработените за безбедно извршување на работата.

Стручно лице може да ги врши горенаведените задачите, доколку има положено стручен испит за безбедност при работа.

5. Кои се примарните задачи на овластената здравствена установа?

- вршење превентивни здравствени прегледи на вработените во согласност со посебни прописи;
- обезбедување на медицински услуги за вработените со професионални болести;
- организирање и обезбедување прва помош на вработените во случај на повреда на работно место или колективна несреќа;
- утврдување и проучување на причините за инвалидност и професионални болести во врска со работењето и повреди при работа, предлагање на соодветни безбедносни мерки и мерки за лекување: учество во извршувањето на соодветна професионална рехабилитација и консултација за изборот на посоодветни работни задачи;
- давање предлози и мерки на работодавачот за заштита на здравјето на вработените кои се изложени на голема опасност од повреда или нарушување на здравјето;
- водење на евиденција и прибирање на податоци за здравјето на вработените во согласност со посебните прописи;
- учество во секоја проценка на ризиците, безбедноста и здравјето на работното место и на работната средина; и
- да ги запознава вработените со ризиците кои се поврзани со нивната работа, нивното работно место и вршење на едукација.

Овие активности се извршуваат од страна на здравствена установа во која се врши дејноста медицина на трудот согласно прописите од областа на здравството, овластена од министерот за здравство.

Работодавачот мора да обезбеди здравствени прегледи за вработените најмалку еднаш на секои 18 месеци, додека видот, начинот и обемот на здрав-

ствените прегледи поблиску ги пропишува министерот за здравство, во согласност со министерот за труд и социјална политика.

6 Кои се обврските на работодавачот по однос на заштита од пожар, евакуација и спасување?

Работодавачот е должен во секој објект земајќи го предвид технолошкиот процес, материјалите кои се користат при работа, начинот на работа, складирање на материјалите, како и големината на објектот да превземе мерки да не настане пожар, а доколку настане да се намали на најмала можна мерка опасноста по безбедноста и здравјето на вработените и другите присутни лица.

Во зависност од природата на процесот на работа работодавачот е должен да организира и да обезбеди евакуација, спасување и прва помош во случај на извесна ситуација која може да ја загрози нивната безбедност и здравје (елементарна непогода, пожари, експлозии, испуштање на опасни материи над дозволена граница и сл.) и да ги оспособи лицата кои ќе ја спроведуваат евакуацијата и спасувањето. На лицата кои се одредени да ја спроведат евакуацијата и спасување, гасењето на пожар и прва помош, работодавачот мора да им ја стави на располагање потребната опрема.

Работодавачот е должен да утврди план за евакуација и спасување во случај на вонредна ситуација и со него да ги запознае сите вработени и врз основа на тој план мора да се спроведат практични вежби најмалку еднаш на две години. Исто така е должен да организира и обезбеди давање на прва помош на вработените во случај на повреди при работа или ненадејна болест до нивно упатување на лекување во здравствена установа. На секое работно место и во работни простории во кои истовремено работат до 20 вработени најмалку по еден од нив мора да биде оспособен и одреден за давање на прва помош, за гасење пожар, евакуација и спасување, а над овој број на секои дваесет вработени најмалку уште по еден.

Работодавачот треба да склучи договори со дуги правни субјекти специјализирани за давање услуги, особено во однос на давање на прва помош, итна медицинска помош, активности за евакуација и спасување и противпожарна заштита.

7 Што и како треба работодавачот да ги информира вработените?

Информирањето на вработените за безбедно извршување на работата се врши преку писмени известувања и упатства. Во исклучителни случаи, кога вработените се изложени на непосредна опасност по нивното здравје или живот, такви известувања и упатства може да се пренесат и усно и во нив ќе се вклучат сите преземени мерки во однос на безбедноста при работа.

Во случај на непосредна, сериозна и неизбежна опасност, работодавачот мора да им даде на вработените соодветни упатства за запирање на работата, брзо напуштање на работното место и евакуација на безбеден простор. Додека траат опасностите, работодавачот не смее да ги задолжува вработените да извршуваат работни обврски.

Кога еден или повеќе вработени го напуштиле работното место или опасната зона, поради непосредни или неизбежни опасности по нивната безбедност при работа, тие не смеат да бидат ставени на одговорност заради нивна реакција во вакви случаи. Работодавачот треба да обезбеди сите работници при сериозна или непосредна опасност по нивната безбедност или безбедноста на други лица и во случаите кога не може да се контактира со стручното лице, да превземат соодветни мерки во рамките на своето знаење и техничките средства кои ги имаат на свое располагање, за да ги избегнат последиците од таквата опасност. Ваквото постапување не смее да ги доведе во ситуација да бидат ставени на одговорност, освен ако постапиле невнимателно и несовесно.

Работодавачот мора да ги информира вработените и нивните претставници за секој вид на ризик на работното место, како и за безбедносните мерки потребни за контрола на ризиците и елиминирање на штетните последици. Работодавачот мора да ги информира и вработените со договор за вработување на определено време, младите вработените, повозрасните вработени во согласност со Законот за работните односи и оние со намалена работна способност за резултатите од проценката на ризиците и за мерките преземени од страна на работодавачот, заради обезбедување на нивната безбедност и здравје при работа.

8. Кои се претставници на вработените?

Претставникот го избираат вработените од своите редови, на синдикален собир на мнозинскиот синдикат или на собир на вработени. Претставникот има посебна заштита од работен однос што ја има и претставникот на синдикатот кај работодавачот, согласно со закон и колективен договор.

Бројот на претставниците ќе зависи од бројот на вработените, со тоа што тој број не може да биде помал од:

- над десет вработени, се избира еден претставник;
- двајца претставници на 101 до 500 вработени; и
- тројца претставници кај работодавачот кои имаат над 501 вработен.

Бројот на претставниците, начинот на нивното обучување, како и начинот и формата на нивното функционирање се уредува со акт на работодавачот согласно законот и колективен договор. Во секој работен простор каде што по-

стои опасност по безбедноста и здравјето на работниците без разлика на бројот на вработени се избира претставник.

Кои се правата на претставникот на вработените:

- да ги обиколи работните места поради согледување на состојбата во врска со безбедноста при работа;
- да разговара со работодавачот за потребите и проблемите на безбедноста и здравјето при работа;
- да ја извести инспекцијата на трудот за нејзино посредување, да присуствува, да ги даде своите согледувања и да има увид во записникот составен од страна на инспекторот;
- да побара од работодавачот информации и да има пристап до изјавите за проценка за безбедноста и извештаите што се обврска на работодавачот и други документи во врска со планирањето и уредувањето на безбедноста и здравјето при работа.

Работодавачот мора на претставникот да му овозможи непречено вршење на неговата функција, преку обезбедување на соодветно време и потребни средства без намалување на платата, при што не смее да го стават во неповолна состојба поради неговите активности.

9 Кога и како се обучуваат вработените?

Работодавачот мора на секој вработен да му обезбеди соодветни обуки за безбедност и здравје при работа:

- при вработување,
- во случај на преместување на ново работно место,
- во случај на воведување на нова технологија или нови средства за работа, и
- во случај на секоја измена на работниот процес која може да го промени нивото на безбедноста и здравјето при работа.

Обуката за безбедност и здравје при работа мора да се прилагоди кон спецификите на работното место и мора да се изведе во согласност со програма која мора да биде ажурирана и изменета во поглед на новите облици и видови на опасност. Теоретските и практичните обуки за безбедно извршување на работата се спроведуваат во работно време кај работодавачот или на друго место. Работодавачот утврдува задолжителни редовни теоретски и практични испити за безбедно извршување на работата за сите вработени на работното место каде што е констатирана зголемена опасност од повреда и нарушување на здравјето што е зголемен бројот на случаи на повреда при работа и загрозување на здравјето. За наведените вработени, работодавачот е должен на секои три

години да им обезбеди проверка на оспособеноста за безбедност и здравје при работа.

Организирањето и споведувањето на обуката на вработените и нивните претставници ќе бидат на товар на работодавачот.

Инспекторот за труд по извршениот инспекциски надзор може да наложи постојната програма за обука за безбедност и здравје при работа да се прилагоди кон спецификите на работното место во однос на облиците и видовите на опасност. Во вакви случаи, инспекторот може да нареди повторување на обуката преку теоретско и практично оспособување на вработените за безбедност при работа.

10. Во кои случаи работодавачот го информира инспекторот на труд?

Работодавачот е должен веднаш, а најдоцна во рок од 48 часа по настанот, писмено да го извести органот на државната управа надлежен за работите на инспекцијата на трудот, за:

- секој смртен случај;
- колективна несреќа и повредите при работа кои предизвикуваат временна неспособност за работа повеќе од три работни дена; и
- за секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа.

11. Испитување на работното место, околината и средствата за работа

Работодавачот е должен средствата за работа да ги одржува во исправна состојба, да ја проверува исправноста и безбедноста за работа со повремени прегледи и испитувања кои ги врши на начин и во рокови пропишани со актот што тој го донесува, односно со упатството на производителот, техничките прописи и стандарди.

Ако со упатството на производителот не се предвидени други рокови, работодавачот е должен средствата за работа да ги прегледа и испита:

- пред првата употреба;
- по реконструкција или хаварија;
- по преместувањето од едно на друго место (дигалка и слично); и
- по преместувањето од едно на друго место (дигалка и слично);.

Работодавачот не смее да стави во употреба средства за работа кои не се прегледани и испитани за безбедно работење, односно ако не се исправни за

безбедна работа, ниту пак вработениот смее да употреби такви средства за работа.

Работодавачот е должен во работните и помошните простории во кои се одвиваат технолошките процеси да врши испитување на хемиските, биолошките и физичките штетности, микроклимата и осветленоста.

Работодавачот е должен микроклиматските испитувања да ги врши во летниот и зимскиот период за време на работниот процес.

Испитувањата, работодавачот е должен да ги изврши најдоцна во рок од една година од денот на започнувањето на со работа, односно по секоја промена на технолошкиот процес, реконструкција на објектот, реконструкција на системот на вентилација, греење и климатизација или по извршената измена на технолошката опрема.

12. Каква евиденција треба да води работодавачот од ова област?

Работодавачот е должен да води евиденција за:

- стручното обучување и оспособување на вработените за безбедна работа;
- извршените прегледи на средствата за работа;
- спроведените испитувања на физичките, хемиските и биолошките штетности и на микроклимата во работните и помошните простории, односно на работните места;
- претходните и периодичните здравствени прегледи на вработените; и
- професионалните болести, заболувањата во врска со работата, повредите при работа и смртните случаи при работата.

Министерот за труд и социјална политика со правилник го пропишува начинот на водењето на евиденцијата.

13. Кои се правата и обврските на вработените?

Право и обврска на секој вработен е да се грижи за сопствената безбедност и здравје и за безбедноста и здравјето на другите лица кои работат со него, во согласност со обуките и инструкциите кои му се дадени од страна на работодавачот, да биде запознаен со мерките за безбедност и здравје при работа и да биде обучен за нивната примена, да дава предлози, мислења и забелешки за безбедноста и здравјето при работа на стручното лице и овластената здравствена установа.

Вработениот има право да одбие извршување на работа доколку претходно не е информиран за сите можни опасности и штетности, или ако работодавачот не го обезбеди пропишаниот здравствен преглед, да одбие извршување

на работа, доколку е изложен на непосредна опасност по здравјето или по животот, кога не се спроведени безбедносните мерки и да побара нивно отстранување, доколку работодавачот не ја отстрани опасноста или не постапува во согласност со мислењето на овластената здравствена установа, вработениот може да побара интервенција од надлежниот инспектор за труд и да го извести претставникот.

Вработен може да работи на работно место или во услови на изложеност на зголемена опасност од повреда или нарушување на здравјето (работа при зголемен или намален воздушен притисок, високи или ниски температури, штетни зрачења, зголемени вибрации, бучава, работа со болни од заразни болести и со заразни материјали, работа во вода и влага, тешка физичка работа, теренска работа изложена изложена на атмосферски неприлики и други опасности, работа во услови на недоволна или пресилна осветленост, работа во простории загадени со хемиски штетности, работа под земја или под вода, работа на височина или на длабочина, работа на летачки персонал и сл.) само врз основа на проценка на овластена здравствена установа со која се потврдува способноста на вработениот за односната работа.

Вработените мора да ги почитуваат пропишаните мерки за правилно користење на средствата за работа (машини, апарати, алати, опасни супстанции, опрема за транспорт и други средства за производство) и не смее да ги исклучува, менува или отстранува заштитните направи на опремата. Истите мора да ги почитуваат пропишаните мерки за безбедност и здравје при работа и да ја користат пропишаната опрема за лична заштита и по употребата да ја врати на соодветно место, како и да направат здравствени прегледи во согласност со овој закон и другите прописи од оваа област.

Вработениот мора веднаш да го извести својот работодавач, преку претставникот, усно или во писмена форма, за секој недостаток, опасност по безбедноста и здравјето или за друг инцидент со кој може да се загрози неговата безбедност и здравје и безбедноста и здравјето на другите вработени. Доколку работодавачот не презема мерки за отстранување на појавите или доколку вработен смета дека не се спроведени соодветните мерки за безбедност и здравје, вработениот може да побара интервенција од надлежниот инспекторат за труд. Вработениот мора постојано да соработува со работодавачот и стручното лице се додека се обезбеди безбедна работна средина и работни услови и спроведување на мерките наложени од надлежниот инспекторат за труд.

14. Овластување на правните и физичките лица

Министерот за труд и социјална политика на правно или физичко лице кое ги исполнува условите во однос на вработени, организацијата, техничките и други услови, му издава дозвола за вршење на следните стручни работи:

- проценка на ризикот;
- редовно тестирање и контрола на работната опрема;
- концепт за изјавата за безбедност;
- изработка и спроведување на програми за обука на вработените за безбедно извршување на работата;
- вршење на периодични мерења на хемиски, физички и биолошки штетности микроклиматски услови во работната средина.
- Министерот за труд и социјална политика ја одзема дозволата за работа, во следните случаи:
 - по утврдување дека правното или физичкото лице не ги исполнува неопходните услови за добивање на дозволата;
 - правното или физичкото лице кое добило дозвола не ги извршува задачите прецизирани во дозволата по една година од нејзиното издавање;
 - дозволата била издадена врз основа на лажни податоци; и
 - по предлог на инспекторот на труд, доколку е утврдено дека работите не се вршат на професионално ниво.

Министерот за трудот и социјална политика со правилник ги утврдува условите за вработените, организацијата, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручните работи, и со посебен правилник ги утврдува условите, начинот и програмата за полагање стручен испит за безбедност и здравје при работа.

15. Кои се овластувањата на инспекцијата на труд?

Ако инспекторот на труд утврди повреда на закон или друг пропис за безбедност и здравје при работа, колективен договор и договор за вработување со кои се уредуваат правата и обврските од областа на безбедноста и здравјето при работа, над чија примена врши инспекциски надзор, со решение ќе нареди во определен рок да се отстранат утврдените неправилности и недостатоци.

Ако инспекторот на труд врз основа на надзор кај работодавачот утврди дека постои непосредна опасност по безбедноста и здравјето при работа на вработените, со решение ќе ја забрани работата во целост или на дел од опремата за работа, на дел од погони или на целиот технолошки процес. Исто така ќе ја забрани работата на работодавачот ако тој не постапи по решението на инспекторот на труд и во определениот рок не ги отстрани утврдените неправилности и недостатоци.

Ако утврдената повреда на прописите за безбедност и здравје при работа претставува недостаток за чие отстранување се потребни посебни инвестициони вложувања, а животот и здравјето на вработените не се непосредно загро-

зени, инспекторот на труд може со решение да му нареди на работодавачот да донесе посебна програма за постапно усогласување на постојната состојба, согласно со прописите.

Инспекторот на труд е должен по добивањето на известувањето за посредување веднаш да изврши увид и со решение да нареди преземање на соодветни мерки за безбедност и здравје при работа, односно ако според наодот од надзорот утврди дека постои непосредна опасност по животот и здравјето на вработените, веднаш со решение да ја забрани работата на работното место, на опремата за работа, односно на дел од техничко – технолошкиот процес или на неговата целина. Забраните ќе траат се додека не се спроведат потребните мерки за безбедност и здравје при работа, односно додека не се отстрани непосредната опасност по животот и здравјето на вработените при работа

16. Глоби

Глоба во износ од 1000,00 евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на правно ако:

- не им овозможи на вработените непосредно или преку свој претставник да учествуваат во утврдувањето на недостатоците и во подобрувањето на условите за работа како и не се консултира и соработува со вработените и нивните претставници за опасностите и последиците кои произлегуваат при изборот на работна опрема;
- поради обезбедувањето на мерките за безбедност и здравје при работа како и нарушувањето на здравјето на вработените ги става како финансиска обврска на вработените лица;
- не склучи потребни договори со надворешни служби за поедини услуги од областа на безбедноста и здравјето при работа;
- преку писмени известувања и упатства не ги информира вработените за безбедно извршување на работата;
- ги стави на одговорност вработените кои го напуштиле работното место поради настаната сериозна и неизбежна опасност;
- не ги информира вработените и нивните претставници, времено вработени како и вработените на друг работодавач врз основа на договор за работа, за секој ризик на работното место, како и за безбедносните мерки за елиминирање на штетните последици;
- не им дозволи на вработените и нивните претставници да учествуваат во дискусии за сите прашања кои се однесуваат за безбедноста и здравјето при работа;

- на вработените и на нивните претставници не им ја презентира изјавата за безбедност;
- ако на претставникот не му овозможи непречено вршење на неговата функција;
- не води евиденција за работите утврдени во член 37 од овој закон.

(2) За горе наведените повреди со глоба во износ од 300,00 евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице.

(1) Глоба во износ од 2000,00 евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на правното лице ако:

- не назначи едно или повеќе лица одговорни за безбедност при работа во својата работна средина;
- не ангажира овластена здравствена установа за вршење стручни задачи за здравје при работа;
- не донесе безбедносни мерки за против пожар според посебни прописи;
- не донесе мерки за прва помош и евакуација за случај на опасност;
- не го извести органот на државната управа надлежен за работите на инспекција на трудот за започнување со вршење на дејноста, осум дена пред започнување со истата;
- пред започнување со градежните работи писмено не го извести органот на државната управа надлежен за инспекцијата на трудот за местото каде што ќе се изведуваат работите;
- не утврди план за евакуација и спасување за вонредни ситуации;
- испитувањата од членот 34 од законот не се извршени во рок од една година од денот на започнување на објектот со работа, односно по секоја промена на технолошкиот процес, реконструкција на објектот, реконструкција на техничките инсталации или при измена на технолошката опрема ;

(2) За горе наведените повреди со глоба во износ од 500,00 евра во денарска против вредност ќе се изрече на одговорно лице во правното лице.

(1) Глоба во износ од 5000,00 до 8000,00 евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на правното лице ако:

- не изготви и не спроведе изјава за безбедност во писмена форма, или таа не е изготвена според прописот од член 11 на овој закон;
- дозволил пристап на вработени лица на работни места кои се изложени на сериозни и специфични опасности, а не добиле посебни упатства за работа;
- не обезбеди обука на вработените за безбедно извршување на работите;
- не обезбеди лична заштитна опрема за вработените како и нејзина употреба;
- не изврши повремени прегледи и испитувања на работната средина и опрема;
- не изврши здравствени прегледи на вработените;

- не организира и обезбеди давање прва помош на вработени во случај на повреда при работа;
- на секој вработен не му обезбеди соодветна обука за безбедност и здравје при работа преку теоретска и практична обука, за случај на вработување, преместување на ново работно место, воведување на нова технологија или средства за работа како и при измена на работниот процес;
- средствата за работа не ги одржува во исправна состојба преку поврмени прегледи и испитувања во рокови утврдени со актот што тој го донесува, односно според упатствата на производителот, техничките прописи и стандарди;
- стави во употреба опремата за работа која не е испитана за безбедно работење;
- во работните и помошните простории не изврши испитување на хемиските, биолошките, физичките штетности, микроклимата и осветленоста ;
- во рок од 48 часа не го извести државниот орган надлежен за работите на инспекцијата на трудот за секој смртен случај, колективна несреќа, временна неспособност за работа повеќе од 3 дена како и за секоја појава која претставува непосредна опасност и ја загрозува безбедноста на вработените при работа;
- (2) За горе наведените повреди со глоба во износ од 500,00 до 1000,00 евра во денарска против вредност ќе се изрече за прекршок на одговорното лице во правното.

Со глоба (мандатна казна на лице место) од 50,00 евра во денарска против вредност ќе се казни вработен, ако не ги почитуваат пропишаните мерки за безбедност и здравје при работа и не ја користи пропишаната опрема за лична заштита.

Донесени Подзаконски акти – правилници кои произлегуваат од Законот за безбедност и здравје при работа аконот

- Правилник за начинот на изготвување на изјава за безбедност, нејзината содржина како и податоците врз кои треба да се заснова проценката на ризикот, Сл.весник на РМ бр. 5/09
- Правилник за формата и содржината на Образецот за известување, за започнување со вршење на дејност, Сл.весник на РМ бр. 136/07
- Правилник за начинот на водењето на евиденцијата, Сл.весник на РМ бр. 62/07
- Правилник за условите на вработените организацијата, техничките и другите услови кои треба да ги исполни правното или физичкото лице за вршење на стручните работи, Сл.весник на РМ бр. 37/09

- Правилник за условите, начинот и програмата за полагање стручен испит за безбедност и здравје при работа. Сл.весник на РМ бр. 138/07

Донесени подзаконски акти – правилници кои произлегуваат од НПАА, односно усогласување на националното законодавство со законодавство на ЕУ

- Правилник за лична заштитна опрема која вработените ја употребуваат при работа, усогласена со Директивата бр. 3189L0656, Сл. весник на РМ, бр.116/07
- Правилник за безбедност и здравје при употреба на опрема за работа, усогласена со Директивата бр.31989L0655, Сл. весник на РМ, бр.116/07
- Правилник за знаци за безбедност и здравје при работа, усогласен со Д. бр.31992L0058, Сл. весник на РМ, бр.127/07
- Правилник за безбедност и здравје при работа при рачно пренесување на товар усогласена со, Д. бр.31990L0269, Сл. весник на РМ, бр.145/07
- Правилник за безбедност и здравје при работа на вработените изложени од ризик од бучава, усогласена со Д. бр.31986L0188, Сл. весник на РМ, бр.21/08
- Правилник за безбедност и здравје при работа на вработените изложени од ризик од механички вибрации, усогласена со, Д. бр.32002L0044, Сл. весник на РМ, бр.26/08
- Правилник за минималните барања за безбедност и здравје при работа на привремени мобилни градилишта, усогласена со Д. бр. 31992L0057. Сл. весник на РМ, бр.105 /08
- Правилник за минималните барања за безбедност и здравје на вработените на работниот простор, усогласена со Д.бр.31989L0654, Сл. весник на РМ, бр.154 /08

Телефони во Подрачните единици на Државниот инспекторат за труд

р. бр.	град	телефон
1	Скопје – ДИТ (централа)	02 3116 – 110 02 3224 – 504 02 3296 – 310
2	Скопје - Центар (РО)	02 3 220– 536 02 3213 – 184
3	Скопје - Гази Баба (БЗР)	02 3115 – 104 02 3296 – 315 02 3296 – 316
4	Куманово	031 423 – 231 031 424 – 725
5	Крива Паланка	031 375 – 020 031 374 – 255
6	Кратово	031 481 – 099
7	Пробиштип	032 484 – 790
8	Свети Николе	032 443 – 126
9	Штип	032 383 – 503 032 383 – 563
10	Виница	033 361 – 644
11	Кочани	033 270 – 537
12	Делчево	033 411 – 737
13	Струмица	034 349 – 280
14	Радовиш	032 635 – 412
15	Валандово	034 382 – 856
16	Гевгелија	034 212 – 069
17	Берово	033 471 – 212 033 470 – 072
18	Велес	043 239 – 174
19	Кавадарци	043 412 – 480
20	Неготино	043 361 – 461
21	Тетово	044 352 – 760 044 352 – 761
22	Гостивар	042 216 – 500
23	Дебар	046 831 – 119
24	Кичево	045 225 – 170
25	Битола	047 242 – 725
26	Демир Хисар	047 276 – 321
27	Охрид	046 257 – 670
28	Прилеп	048 427 – 448 048 420 – 826
29	Ресен	047 452 – 332
30	Струга	046 783 – 139
31	Македонски Брод	045 275 – 232

Бесплатен телефон на Call-центарот при МТСП..... 15133

